

Thực trạng sử dụng truyện tranh hình thành khả năng đọc cho trẻ 5-6 tuổi ở một số trường mầm non Thành phố Hải Phòng

Vũ Thị Hương Giang¹, Lê Thị Luận^{*2}

¹ Email: giangvth@dhhp.edu.vn
Trường Đại học Hải Phòng
171 Phan Đăng Lưu, quận Kiến An,
Thành phố Hải Phòng, Việt Nam

* Tác giả liên hệ

² Email: luanlt@vnies.edu.vn
Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam
Số 04 Trịnh Hoài Đức, Đống Đa,
Hà Nội, Việt Nam

TÓM TẮT: “Truyện tranh là một bước khởi đầu quan trọng trên con đường trẻ đến với đọc. Nó cũng như là một nguồn để trẻ luyện khả năng nghe, nhìn, cảm, nắm và tương tác với sách cũng là một phần của một chương trình giáo dục trẻ mầm non có chất lượng tốt”. Hình thành khả năng đọc thông qua truyện tranh là một nhiệm vụ quan trọng ở trường mầm non, giúp trẻ tự tin về lĩnh vực ngôn ngữ khi trẻ bước vào lớp Một. Bài viết đưa ra kết quả khảo sát thực trạng việc sử dụng truyện tranh hình thành khả năng đọc cho trẻ ở một số trường mầm non ở Hải Phòng hiện nay. Kết quả khảo sát này là cơ sở thực tiễn để giáo viên có những định hướng để đề xuất các biện pháp cần thiết và khả thi nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động của việc sử dụng truyện tranh hình thành khả năng đọc cho trẻ 5-6 tuổi ở trường mầm non.

TỪ KHÓA: Sử dụng truyện tranh, hình thành, khả năng đọc, trẻ 5-6 tuổi, trường mầm non.

→ Nhận bài 26/4/2023 → Nhận bài đã chỉnh sửa 29/5/2023 → Duyệt đăng 15/7/2023.

DOI: <https://doi.org/10.15625/2615-8957/12310712>

1. Đặt vấn đề

Cho trẻ làm quen với đọc thông qua truyện tranh là một trong những hình thức chuẩn bị về ngôn ngữ trước khi trẻ vào học lớp Một. Truyện tranh có lợi thế đặc biệt đối với sự hình thành khả năng đọc ban đầu cho trẻ. Thực tế hiện nay, ở trường mầm non, vấn đề hình thành khả năng đọc nói chung và sử dụng truyện tranh để hình thành khả năng đọc nói riêng cho trẻ còn chưa được chú ý đúng mức, một phần do chương trình quy định chưa chi tiết cụ thể, còn sơ sài. Giáo viên chưa nhận thức đầy đủ về ý nghĩa của truyện tranh đối với việc hình thành khả năng đọc nói riêng cho trẻ. Mặt khác, mặc dù truyện tranh không ít nhưng các loại truyện tranh dành riêng cho độ tuổi mầm non chưa có nhiều ấn phẩm phù hợp (về kích thước truyện, cách thể hiện của họa sĩ cũng như các tác giả biên soạn lời kể, việc sử dụng chất liệu của nhà sản xuất...). Trong các trường mầm non, phần lớn giáo viên cho trẻ tự do tiếp xúc với truyện chưa có sự hướng dẫn cụ thể chu đáo khoa học của cô giáo khiến hiệu quả của việc đọc của trẻ chưa cao. Giáo viên chưa xây dựng được các biện pháp tác động phù hợp để khai thác hiệu quả tác dụng của truyện tranh đối với việc hình thành khả năng đọc cho trẻ. Mặt khác, phụ huynh cũng chưa thực sự hiểu về ý nghĩa, vai trò của truyện tranh để đồng hành cùng trẻ trong nhiệm vụ này. Việc điều tra thực trạng sử dụng truyện tranh hình thành khả năng đọc cho trẻ 5-6 tuổi ở trường mầm non sẽ chỉ ra những hạn chế, nguyên nhân và lợi thế trong việc sử

dụng loại hình này để hình thành ở trẻ khả năng đọc, nhen lên ở trẻ tình yêu đối với việc đọc sách và chuẩn bị cho trẻ bước vào lớp Một.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Nội dung, phương pháp điều tra khảo sát thực trạng

Điều tra đánh giá thực trạng nhận thức của giáo viên và phụ huynh trong việc sử dụng truyện tranh hình thành khả năng đọc cho trẻ mẫu giáo lớn 5-6 tuổi, đánh giá việc sử dụng truyện tranh trong việc hình thành khả năng đọc cho trẻ 5-6 tuổi ở trường mầm non, đánh giá khả năng đọc của trẻ 5-6 tuổi.

Đối tượng và phạm vi điều tra: Điều tra, khảo sát 220 giáo viên hiện đang dạy ở các lớp 5-6 tuổi ở một số trường mầm non Thành phố Hải Phòng, 200 phụ huynh có con ở độ tuổi 5-6 tuổi, 150 trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi, 22 trường mầm non trên địa bàn Thành phố Hải Phòng.

Nội dung điều tra: Nhận thức của giáo viên mầm non về sử dụng truyện tranh hình thành khả năng đọc cho trẻ 5-6 tuổi. Các biện pháp giáo viên sử dụng truyện tranh hình thành khả năng đọc cho trẻ 5-6 tuổi. Nhận thức của phụ huynh về việc sử dụng truyện tranh hình thành khả năng đọc cho trẻ 5-6 tuổi. Thực trạng khả năng đọc của trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi ở trường mầm non.

Phương pháp điều tra: Sử dụng phiếu điều tra lấy ý kiến của giáo viên đang giảng dạy, cán bộ quản lý trường mầm non. Phỏng vấn trực tiếp giáo viên mầm non, cán bộ quản lý chuyên môn của trường mầm non.

Trao đổi, trò chuyện với phụ huynh, lấy ý kiến của phụ huynh thông qua phiếu điều tra. Nghiên cứu kế hoạch chăm sóc - giáo dục trẻ của giáo viên dạy các lớp 5-6 tuổi ở trường mầm non. Xử lý số liệu bằng phương pháp thống kê toán học.

2.2. Kết quả điều tra khảo sát thực trạng

a. Về phía giáo viên

Kết quả cho thấy, 100% giáo viên dạy lớp 5-6 tuổi ở những trường được điều tra đều đã qua đào tạo từ trung cấp trở lên, không có giáo viên nào ở trình độ sơ cấp. Trong đó, số giáo viên đào tạo hệ cao đẳng là 80 giáo viên, chiếm 36,36%; đại học là 102 giáo viên, chiếm 46,36%; trung cấp là 40 giáo viên, chiếm 17,27%. Giáo viên có thâm niên trong nghề từ 5 năm trở lên chiếm 55,45%, từ 10 năm trở lên chiếm 13,63%. Tỷ lệ giáo viên mới vào công tác là 8 giáo viên, chiếm 8,18%. Có thể nói, đây chính là yếu tố quan trọng đảm bảo cho chất lượng giáo dục trẻ trong nhà trường mầm non khi đội ngũ cán bộ giáo viên trường đảm bảo chuẩn, trên chuẩn theo quy định của ngành học. Về số trẻ trong một lớp đảm bảo theo đúng tiêu chuẩn từ 30-35 trẻ không nhiều, chủ yếu tập trung ở một số trường điểm, trường chuẩn của thành phố. Tuy nhiên, vẫn còn rất nhiều trường dù là trường đạt Chuẩn Quốc gia nhưng số lượng trẻ/lớp vẫn đông (từ 45-50 trẻ, thậm chí còn vượt 50 trẻ). Một số trường khu vực ngoại thành có lớp lên tới 55-60 trẻ. Diện tích lớp ở một số trường còn chật hẹp, chưa đảm bảo đầy đủ về cơ sở vật chất cho trẻ học tập, sinh hoạt. Trẻ không có không gian để vui chơi, các góc hoạt động của trẻ còn chông chéo. Nhiều trường không có góc đọc sách trong lớp nên đã ghép chung với các góc khác như góc học tập, góc nghệ thuật, có trường đề tên góc sách hoặc góc kể chuyện... nhưng nội dung hoạt động của góc thì chưa thực sự đúng với tên góc.

Nhận thức của giáo viên về sự cần thiết khi sử dụng truyện tranh đối với việc hình thành khả năng đọc cho trẻ 5-6 tuổi: Hầu hết giáo viên cho rằng, việc hình thành khả năng đọc cho trẻ 5-6 tuổi là cần thiết, chiếm 60,1%. Có 23,6 % giáo viên cho rằng không cần thiết, 16,3% giáo viên cho rằng việc sử dụng truyện tranh là rất cần

thiết. Như vậy, đa số giáo viên đều nhận thức được truyện tranh có ý nghĩa đối với việc hình thành khả năng đọc cho trẻ. Tuy nhiên, nhiều giáo viên cho rằng, không cần thiết vì đối với trẻ mẫu giáo, trẻ chỉ chơi với truyện là chính chứ việc đọc đối với trẻ là quá khó. Một số giáo viên cho rằng, khi nào trẻ lên lớp Một thì trẻ sẽ được dạy đọc và việc chuẩn bị cho trẻ một số kỹ năng là không cần thiết. Như vậy, bên cạnh những giáo viên có nhận thức về sự cần thiết của truyện tranh đối với việc dạy trẻ đọc, vẫn còn một số giáo viên chưa nhận ra được việc sử dụng truyện tranh trong việc dạy trẻ đọc.

Kết quả điều tra ở Bảng 1 cho thấy, giáo viên có những nhận thức khác nhau về truyện tranh cũng như ý nghĩa của truyện tranh trong việc hình thành khả năng đọc cho trẻ 5-6 tuổi. Đa số giáo viên nhận thức rằng, việc sử dụng truyện tranh sẽ giúp trẻ có một số kỹ năng cơ bản, ban đầu trong việc đọc như: Cách cầm sách đúng chiều, trẻ biết giữ sách theo thứ tự trang. 40,4% giáo viên cho rằng, việc dạy trẻ đọc truyện tranh sẽ giúp trẻ nhận ra được các chữ cái trẻ đã được học, đồng thời trẻ sẽ tập ghép các chữ cái và đọc theo cách hiểu của trẻ. 24,5% giáo viên cho rằng, trẻ đọc mò theo tranh, trẻ đọc theo cách này chủ yếu theo khả năng ghi nhớ của mình dựa chủ yếu vào nội dung tranh mô tả lại những gì đang diễn ra trong đó. Đây cũng là một đặc điểm đọc của trẻ mẫu giáo. 17,2% giáo viên đánh giá là trẻ biết cách đọc theo thứ tự quy tắc là từ trái qua phải, từ trên xuống dưới theo chiều của cuốn truyện. Số trẻ này đã ít nhiều được hướng dẫn, quan sát người lớn đọc và tinh nhanh khi bắt chước người lớn khi thực hiện các thao tác khi đọc. Đa số trẻ khi kiểm tra và quan sát vẫn hướng mắt chưa đúng chiều, đọc chưa theo thứ tự, thậm chí có trẻ còn đọc ngược từ giữa ra và từ cuối lên. Với trẻ, khi đọc truyện tranh thường là chỉ xem tranh theo ý thích và nhớ lại những gì mà trẻ được nghe kể. Do vậy, khi điều tra chỉ có 13,6% giáo viên cho rằng, trẻ nắm được mối liên hệ giữa hình ảnh trong tranh với lời thoại có chữ dưới tranh. Trẻ chưa nhận ra được sự liên kết chặt chẽ giữa tranh và chữ, Khi trẻ đọc truyện tranh, sẽ giúp trẻ có khả năng định hướng về không gian rất tốt. Tuy nhiên, chỉ có 19,7% giáo viên cho rằng, trẻ thực hiện

Bảng 1: Nhận thức của giáo viên về ý nghĩa của truyện tranh đối với việc hình thành khả năng đọc cho trẻ 5-6 tuổi

STT	Ý nghĩa của truyện tranh	Số lượng (n= 220)	Tỉ lệ %
1	Giúp trẻ nhận biết mặt chữ và có thể đọc “mò” theo nội dung tranh	54	24,5
2	Giúp trẻ nhận biết được mối liên hệ giữa hình ảnh và lời thoại trong tranh	30	13,6
3	Trẻ biết đọc từ trái qua phải, từ trên xuống dưới	38	17,2
4	Trẻ nhận ra chữ cái và tập ghép được thành từ	89	40,4
5	Giúp trẻ nắm được một số kỹ năng đọc: cách cầm truyện tranh, giữ truyện theo thứ tự.	189	85,9
6	Giúp trẻ có khả năng định hướng không gian khi đọc truyện tranh	23	19,1

được nhiệm vụ này. Còn lại, giáo viên chưa nhận thấy trẻ đọc truyện tranh, biết lật giở từ trái qua phải, biết đưa mắt theo chiều tay giở sẽ giúp trẻ việc định hướng được không gian tốt không chỉ đối với việc đọc mà còn các nhiệm vụ học tập khác trong trường mầm non.

Hệ thống các biện pháp đưa ra, biện pháp đọc, kể cho trẻ nghe trong giờ làm quen với tác phẩm văn học là biện pháp được giáo viên sử dụng nhiều, có 80 giáo viên chiếm 36,3% là thường xuyên sử dụng, 140 giáo viên chiếm 63,6% thỉnh thoảng mới thực hiện nội dung này. Biện pháp “Cho trẻ tập đóng vai nhân vật truyện tranh thông qua hoạt động đóng kịch” cũng chưa được giáo viên tập trung chú ý, có 34,4% thường xuyên thực hiện, 53,1% thỉnh thoảng và 15,4% không thường xuyên (xem Bảng 2). Trong rất nhiều biện pháp đưa ra, có những biện pháp giáo viên rất ít sử dụng và thực hiện như: Cho trẻ trải nghiệm với việc đọc truyện tranh có sự hướng dẫn của giáo viên, cho trẻ nhận biết chữ cái, tập ghép các âm vần thành từ, cho trẻ tập ghép các từ đơn thành từ ghép, cụm từ, câu, tập đọc các từ đã ghép, phối hợp với gia đình và nhà trường để duy trì nề nếp đọc cho trẻ.

Đây là các biện pháp giáo viên sử dụng rất ít nên trẻ ít có cơ hội được thực hành và trải nghiệm với truyện tranh, chỉ có số ít trẻ được giáo viên hướng dẫn cách đọc cũng như tạo cho trẻ hứng thú khi có sự quan tâm của cô giáo. Có 12 giáo viên, chiếm 5,4%, thường xuyên giúp trẻ đọc và quan tâm hướng dẫn trẻ. Còn lại 84 giáo viên, chiếm 38,1%, thỉnh thoảng có hướng dẫn trẻ nếu như cô có thời gian và khi nào tổ chức các chuyên đề liên quan tới việc học đọc hoặc làm quen với sách.

Đa phần giáo viên chỉ thực hiện qua loa và không chỉ rõ các nội dung cụ thể để phát triển hứng thú đọc cho trẻ. 124 giáo viên, chiếm 56,3%, không thường xuyên sử dụng. Giáo viên không chú ý quan tâm tới nhiệm vụ này hoặc có biết nhưng không thực hiện và hướng dẫn trẻ đọc. Việc hình thành khả năng đọc cho trẻ phải được xuất phát từ nhu cầu, sở thích, hứng thú của trẻ. Nghĩa là, trẻ phải biết được trong những tranh vẽ đó, những chữ dưới đó mang nghĩa gì và đọc chúng như thế nào. Do vậy, việc trẻ nhận ra chữ cái và tìm thấy chúng trong những từ trong truyện sẽ giúp trẻ hứng thú, hào hứng khám phá giải mã dần. Với phương pháp này, hiện nay, giáo viên thực sự chưa quan tâm. Các hoạt động làm quen chữ cái mới chỉ dạy trẻ nhận biết mặt chữ, nhận ra chữ trong từ chứ chưa quan tâm giúp trẻ thực hành ghép vần, đánh vần. Khi khảo sát ở mức độ thường xuyên dạy trẻ ghép các từ đơn thành từ ghép, cụm từ, câu là 0%, số giáo viên thỉnh thoảng có dạy trẻ là 4 và đạt 1,8%, còn lại 216 giáo viên là không làm.

b. Về phía phụ huynh

Qua điều tra bằng phiếu và trò chuyện với 200 phụ huynh có con đang học lớp mẫu giáo lớn, chúng tôi có được kết quả như sau:

- Nhận thức của phụ huynh về ý nghĩa của truyện tranh đối với việc hình thành khả năng đọc cho trẻ: Phần lớn phụ huynh cho rằng, truyện tranh là phương tiện cho trẻ chơi, trẻ xem tranh vẽ theo ý thích của mình, chưa có sự quan tâm thực sự về ý nghĩa cũng như lợi ích của truyện tranh đối với sự phát triển của trẻ cũng như hình thành ở trẻ khả năng đọc.

- Về thời gian phụ huynh dành để đọc sách cho trẻ:

Bảng 2: Các biện pháp sử dụng truyện tranh hình thành khả năng đọc cho trẻ 5-6 tuổi

STT	Các biện pháp	Mức độ sử dụng					
		Thường xuyên		Thỉnh thoảng		Không bao giờ	
		Số người lựa chọn	%	Số người lựa chọn	%	Số người lựa chọn	%
1	Đọc, kể cho trẻ nghe truyện tranh trong giờ làm quen tác phẩm văn học	80	36,3	140	63,6	0	0
2	Tạo môi trường truyện tranh phong phú	55	25	63	28,6	102	46,3
3	Cho trẻ trải nghiệm đọc truyện tranh có sự hướng dẫn của giáo viên	12	5,4	84	38,1	124	56,3
4	Cho trẻ tiếp xúc nhiều với các thể loại sách báo, truyện tranh	74	33,6	133	60,4	13	5,9
5	Cho trẻ tập đóng vai nhân vật trong truyện tranh thông qua hoạt động đóng kịch	69	31,4	117	53,1	34	15,4
6	Tạo môi trường chữ viết phong phú	67	30,4	108	49,1	45	20,5
7	Cho trẻ nhận biết chữ cái, tập ghép các âm vần thành từ thông qua truyện tranh	2	0,9	3	1,4	215	97,7
8	Cho trẻ tập ghép các từ đơn thành từ ghép, cụm từ, câu. Tập đọc các từ đã ghép.	0	0	4	1,8	216	98,1
9	Phối hợp với gia đình và nhà trường để duy trì nề nếp đọc truyện tranh cho trẻ	4	1,8	148	67,2	47	21,3

Phụ huynh được hỏi đều trả lời rằng, thời gian dành cho trẻ ít. Việc chuyện trò với trẻ hằng ngày cũng như việc hướng dẫn trẻ sử dụng truyện tranh hoặc đọc cho trẻ nghe truyện hằng ngày là không thường xuyên, thậm chí có phụ huynh chưa bao giờ chú ý tới việc đọc cho con nghe. Thời gian phụ huynh dành để đọc sách cùng trẻ không nhiều, kết quả: Có 27 phụ huynh dành từ 5-10 phút đọc sách cùng con, từ 5-15 phút có 12 phụ huynh, từ 15-20 phút có 7 phụ huynh và từ 20-30 phút có 2 phụ huynh. Số còn lại 152 phụ huynh là chưa dành thời gian để đọc sách. Do đó, trẻ sẽ không có cơ hội làm quen với việc đọc qua truyện tranh vì phụ huynh chưa quan tâm đầu tư. Các lí do phụ huynh đưa ra như: công việc bận nên tối về không có thời gian đọc, trẻ em xem phim trên tivi nhiều nên trẻ biết hết không cần phải đọc, bản thân cha mẹ ngại đọc và không hứng thú nhiều với việc đọc cho trẻ nghe.

Về việc lựa chọn truyện tranh: Sau khi trao đổi, trò chuyện trực tiếp với phụ huynh, chúng tôi nhận thấy, phụ huynh chưa chú ý nhiều tới nội dung truyện tranh, chỉ cho trẻ mua theo ý thích, chưa định hướng cho trẻ nên mua những loại truyện tranh gì phù hợp, lựa chọn các nhà xuất bản uy tín, đọc và xem trước nội dung truyện... Nhiều phụ huynh chưa thực sự quan tâm tới việc dùng truyện tranh để dạy trẻ đọc mà chỉ coi truyện tranh là phương tiện giải trí đơn thuần. Phụ huynh cũng cho rằng, việc chọn truyện tranh dành độ tuổi mẫu giáo nói chung và trẻ 5-6 tuổi hiện nay rất khó, chưa chỉ rõ

độ tuổi, truyện nhiều thể loại, kích cỡ khác nhau, chưa có sự thống nhất đồng bộ.

c. Về khả năng đọc của trẻ 5-6 tuổi ở trường mầm non

Để khảo sát thực trạng khả năng đọc của trẻ 5-6 tuổi, chúng tôi xây dựng các tiêu chí và chỉ số đánh giá khả năng đọc của trẻ như sau (xem Bảng 3).

+ *Xây dựng bộ tiêu chí đánh giá khả năng đọc cho trẻ 5-6 tuổi*

Bước 1: Xác định các căn cứ,

Bước 2: Xác định nội dung hình thành khả năng đọc của trẻ 5-6 tuổi,

Bước 3: Xây dựng tiêu chí và chỉ số đánh giá khả năng đọc,

Bước 4: Xin ý kiến chuyên gia,

Bước 5: Xây dựng 5 bài tập đánh giá khả năng đọc của trẻ 5-6 tuổi theo các tiêu chí:

Bài tập đo khả năng đọc của trẻ 5-6 tuổi

- Bài 1: Khả năng hiểu truyện tranh theo mức độ của trẻ;

- Bài 2: Trẻ biết thể hiện một số kĩ năng ban đầu trong hoạt động đọc;

- Bài 3: Nắm được cấu tạo của truyện tranh;

- Bài 4: Trẻ thể hiện sự hứng thú khi đọc truyện tranh;

- Bài 5: Trẻ thể hiện hành vi văn hóa khi đọc truyện tranh.

Kết quả: Căn cứ vào các nội dung, tiêu chí đánh giá hình thành khả năng đọc của trẻ 5-6 tuổi được xây dựng, chúng tôi tiến hành khảo sát thực trạng khả năng đọc

Bảng 3: Kết quả bộ tiêu chí và chỉ số đánh giá hình thành khả năng đọc của trẻ 5-6 tuổi được biểu hiện qua các tiêu chí và chỉ số như sau

Tiêu chí	Biểu hiện/chỉ số
Khả năng hiểu truyện theo mức độ của trẻ	<ul style="list-style-type: none"> - Nói được tên truyện, tên các nhân vật, trình tự diễn biến nội dung của truyện. - Trẻ đưa ra được ý kiến nhận xét đánh giá thể hiện tính cách phẩm chất nhân vật. - Trẻ có thể đọc truyện theo tranh: Trẻ đọc được những dòng chữ dưới tranh vẽ. - Trẻ có thể kể lại được nội dung cốt truyện diễn cảm, đúng ngữ điệu.
Thể hiện một số kĩ năng ban đầu trong hoạt động đọc	<ul style="list-style-type: none"> - Cầm sách đúng chiều khi đọc. - Lật/ giữ truyện tranh và đọc theo đúng thứ tự từng trang truyện. - Khi đọc chỉ vào được đúng từ, lần lượt các từ nối tiếp nhau, đọc được từ trên xuống dưới, từ trái qua phải. - Khi đọc trẻ biết ngắt câu phù hợp.
Nắm được một số đặc điểm cấu tạo của truyện tranh	<ul style="list-style-type: none"> - Trẻ nhận biết được vị trí tên truyện tranh. - Trẻ nhận biết đâu là trang đầu, trang cuối của truyện, phần tranh và phần chữ của truyện tranh. - Trẻ nhận ra vị trí tên nhà xuất bản. - Trẻ nhận biết số thứ tự các trang trong truyện tranh.
Trẻ hứng thú khi đọc truyện tranh	<ul style="list-style-type: none"> - Trẻ chăm chú, say mê, tập trung nhìn vào truyện khi nghe cô giáo đọc truyện tranh trên lớp và hứng thú ở góc thư viện. - Trẻ có biểu cảm trên khuôn mặt như: Vui, buồn, giận dữ... phù hợp với nội dung truyện khi đọc. - Trẻ có nhu cầu tìm hiểu và đọc truyện tranh theo sở thích của mình. - Trẻ biết thể hiện cảm xúc của mình về nội dung truyện tranh thông qua hoạt động (kể lại cho người khác nghe và có thể nhập vai nhân vật trẻ yêu thích).
Trẻ biết thể hiện tình yêu đối với việc đọc truyện tranh	<ul style="list-style-type: none"> - Trẻ giữ gìn truyện tranh trong quá trình đọc như: Giữ nhẹ nhàng theo thứ tự, không làm nhàu nát truyện. - Trẻ biết xếp đặt truyện tranh gọn gàng sau khi đọc. - Trẻ vẫn thích đọc truyện tranh sau khi hết giờ đọc. - Trẻ có thể vẽ, tô màu về các nhân vật trẻ yêu thích và làm album truyện khi được nghe và đọc xong các câu chuyện.

của trẻ tại một số trường công lập: Trường Mầm non Thực hành, Trường Mầm non Cát Bi, Trường Mầm non Phạm Đình Nguyên - huyện Tiên Lãng bằng phương pháp đo trắc nghiệm trực tiếp trên trẻ.

Mỗi tiêu chí đưa ra được đánh giá bằng các chỉ số cụ thể theo bốn mức độ và tổng điểm của năm tiêu chí tối đa là 10 điểm. Điểm số của mỗi tiêu chí được xếp theo bốn mức độ: Tốt, khá, trung bình, yếu như sau: Mức độ tốt: 2,0, mức độ khá: 1,5, mức độ trung bình: 1,0, mức độ yếu: 0,5. Tính điểm trung bình và xếp thứ bậc đánh giá ở mỗi tiêu chí.

+ Kết quả thực trạng về khả năng đọc của trẻ 5-6 tuổi ở trường mầm non theo từng tiêu chí.

Tiêu chí 1: Khả năng đọc hiểu câu chuyện theo mức độ của trẻ (xem Bảng 4):

Ở tiêu chí này, đa số trẻ nói được tên truyện, tên các nhân vật và tính cách của các nhân vật trong truyện. Mức độ tốt có 40 trẻ đạt 26,7%, mức độ khá: 58 trẻ, đạt 52,7%, trung bình là 35 trẻ đạt 23,3%, mức độ yếu có 17 trẻ, đạt 15,5%. Trong chỉ số thứ 2, mức độ tốt có 32 trẻ đạt 21,3%, mức độ khá có 46 trẻ đạt 39,0%, mức độ trung bình có 64 trẻ đạt 54,2%, mức độ yếu có 8 trẻ đạt 6,8%. Ở chỉ số thứ 3, mức độ tốt có 12 trẻ đạt 8,0%, mức độ khá có 21 trẻ đạt 15,2%, mức độ trung bình là 42 trẻ đạt 30,4%, mức độ yếu có 75 trẻ đạt 54,3%. Nhìn vào mức độ này, ta thấy số trẻ nhớ được truyện kết hợp với tranh để kể và đọc lại còn rất ít, vì vậy, trẻ ở mức độ yếu còn nhiều. Ở chỉ số 4, chỉ số khó nhất trong tiêu chí 1 là “Trẻ có thể đọc được truyện tranh”: Đọc được những dòng chữ dưới tranh vẽ. Phần lớn trẻ chưa có khả năng chỉ đúng từ và biết được từ trong truyện. Trẻ chưa giải mã được các con chữ cũng như đọc chúng. Vì vậy, khi đánh giá ghi chép lại chúng tôi thấy, trẻ chủ yếu nhớ được một số chữ cái quen thuộc, nhận ra được một

số từ quen khi ghép với các chữ cái như: Hoa hồng, hoa loa kèn, con thỏ, con dê, chú dê đen... Do vậy, ở chỉ số này, mức độ yếu là nhiều và có tới 121 trẻ chiếm 83,4%.

Tiêu chí 2: Thể hiện một số kỹ năng ban đầu trong hoạt động đọc (xem Bảng 5).

Ở tiêu chí 2, các mức độ trẻ đạt được chưa đồng đều nhau, còn chênh lệch giữa các chỉ số đưa ra. Ở chỉ số 1, khi yêu cầu trẻ cầm sách đúng chiều, về cơ bản, các trẻ đã thực hiện được khá rõ. Tuy nhiên, mức độ tốt có 42 trẻ đạt 28%, còn lại là mức độ khá là 70 trẻ đạt 64,8%. Chỉ số 3 là chỉ số tương đối khó và phức tạp đối với trẻ. Do vậy, chỉ có 7 trẻ thực hiện được yêu cầu của cô giáo đưa ra đạt 4,7%. Đây là những trẻ có khả năng rất tốt trong việc làm quen với việc đọc. Trẻ có các kỹ năng cần thiết và rất hứng thú đọc, nhận biết hết mặt chữ cái. Khi yêu cầu chỉ vào từ trong tranh, trẻ đã biết làm tốt những yêu cầu giáo viên đưa ra. Mức độ khá là 11 trẻ đạt 7,7%, mức độ trung bình 20 trẻ đạt 14%, còn lại tập trung vào mức độ yếu, số trẻ lên tới 112 trẻ, đạt 78,3%. Ở chỉ số thứ 4, đa phần trẻ chưa thực hiện được, mức độ tốt chỉ có 5 trẻ đạt 3,3%, mức độ khá 4 trẻ đạt 6,1%, còn lại tập trung vào mức độ trung bình và yếu, mức độ yếu là nhiều nhất, có tới 124 trẻ chiếm 85,5%.

Tiêu chí 3: Nhận biết được cấu tạo của cuốn truyện tranh (xem Bảng 6).

Ở tiêu chí 3, các chỉ số đạt được của trẻ ở mức độ tốt còn ít, chỉ khoảng 24-30 trẻ/150 trẻ đạt được. Còn lại tập trung vào các mức độ khác như khá, trung bình và yếu. Ở chỉ số 1: Mức độ tốt chỉ có 30 trẻ đạt được, chiếm 20,2%, mức độ khá có 50 trẻ chiếm 41,7%, mức độ trung bình 42 trẻ chiếm 35,0%, mức độ yếu có 28 trẻ chiếm 23,3%. Ở chỉ số thứ 2 và thứ 3: Trẻ đạt tốt chỉ số 2 là 25 và chỉ số 3 là 30. Tập trung vẫn còn nhiều vào trẻ yếu. Trẻ vẫn không nhận ra được trang đầu, trang cuối của truyện, khi lật giờ còn kẹp mấy trang vào và chỉ

Bảng 4: Kết quả của Tiêu chí 1

Tiêu chí	Chỉ số	Mức độ								Σ	X	Thứ bậc
		Tốt		Khá		Trung bình		Yếu				
		Số lượng	%	Số lượng	%	Số lượng	%	Số lượng	%			
Khả năng hiểu truyện theo mức độ của trẻ	Nhớ được tên truyện, tên nhân vật và trình tự diễn biến nội dung của truyện.	40	26.67	58	38.67	35	23.33	17	11.33	150	1.40	1
	Trẻ đưa ra được ý kiến nhận xét đánh giá thể hiện tính cách phẩm chất nhân vật.	32	21.33	46	30.67	64	42.67	8	5.33	150	1.34	2
	Trẻ có thể kể lại truyện diễn cảm đúng ngữ điệu.	12	8.00	21	14.00	42	28.00	75	50.00	150	0.90	3
	Trẻ có thể đọc được truyện tranh: đọc được những dòng chữ dưới tranh vẽ.	5	3.33	11	7.33	13	8.67	121	80.67	150	0.67	4

Bảng 5: Kết quả của Tiêu chí 2

Tiêu chí	Chỉ số	Mức độ								Σ	X	Thứ bậc
		Tốt		Khá		Trung bình		Yếu				
		Số lượng	%	Số lượng	%	Số lượng	%	Số lượng	%			
Thể hiện một số kĩ năng ban đầu trong hoạt động đọc	Cắm sách đúng chiều khi đọc.	42	28.00	70	46.67	27	18.00	11	7.33	150	1.48	1
	Lật/ giở trang sách và đọc theo đúng thứ tự từng trang.	34	22.67	38	25.33	43	28.67	35	23.33	150	1.24	2
	Khi đọc chỉ vào được đúng từ, lần lượt các từ nối tiếp nhau, đọc được từ trên xuống dưới, từ trái qua phải.	7	4.67	11	7.33	20	13.33	112	74.67	150	0.71	3
	Khi đọc trẻ biết ngắt câu phù hợp.	5	3.33	6	4.00	15	10.00	124	82.67	150	0.64	4
Trung bình chung											1.02	

Bảng 6: Kết quả của Tiêu chí 3

Tiêu chí	Chỉ số	Mức độ								Σ	X	Thứ bậc
		Tốt		Khá		Trung bình		Yếu				
		Số lượng	%	Số lượng	%	Số lượng	%	Số lượng	%			
Nắm được một số đặc điểm cấu tạo của truyện tranh	Trẻ nhận biết được vị trí tên truyện tranh.	30	20.00	50	33.33	42	28.00	28	18.67	150	1.27	1
	Trẻ nhận biết đâu là trang đầu và trang cuối của truyện tranh, phần tranh và phần chữ.	25	16.67	36	24.00	41	27.33	48	32.00	150	1.13	3
	Vị trí tên nhà xuất bản.	30	20.00	45	30.00	23	15.33	52	34.67	150	1.18	2
	Trẻ nhận biết số thứ tự các trang trong truyện tranh.	24	16.00	30	20.00	35	23.33	61	40.67	150	1.06	4
Trung bình chung											1.16	

còn chưa chính xác. Có trẻ lẫn giữa trang đầu và trang cuối bởi chúng đều có những hình ảnh minh họa vẽ bên ngoài. Ở chỉ số 4: Trẻ nhận biết số thứ tự trang trong truyện tranh. Ở mức độ tốt có 24 trẻ, chiếm 16,0%; mức độ khá là 30 trẻ, chiếm 23,8%; mức độ trung bình là 35 trẻ, đạt 27,8%; mức độ yếu là 61 trẻ, đạt 48,4%. Như vậy, trong các chỉ số trong tiêu chí thì đây là chỉ số trẻ đạt mức độ tốt là thấp và mức độ yếu là nhiều trẻ nhất. Có tới 62 trẻ chiếm tới 48,4%. Số trẻ này khi đánh giá không biết giờ sách, khi giờ còn lật lung tung sai vị trí, kẹp từ 2-4 trang truyện cùng với nhau, không theo đúng thứ tự trang, có trẻ chưa nhận biết hết bảng chữ số, có trẻ giờ ngược lại từ dưới lên trên hoặc từ giữa ra...

Tiêu chí 4: Trẻ hứng thú khi đọc truyện tranh (xem Bảng 7).

Ở tiêu chí 4, chỉ số 1, mức tốt chỉ là 11 trẻ chiếm 7.33%. Ở chỉ số 2, mức độ tốt có 12 trẻ chiếm 8,0%, khá 23 trẻ chiếm 16,7%, trung bình có tới 47 trẻ và mức độ yếu có 68 trẻ chiếm 49,3%. Nhìn vào kết quả đánh

giá cho ta thấy, số trẻ có biểu cảm khi đọc truyện còn ít, trẻ đọc nhưng chưa thể hiện được cảm xúc. Ở chỉ số 3, mức độ tốt chỉ có 16 trẻ chiếm 10,7%, khá 23 trẻ chiếm 17,2%, trung bình có 46 trẻ chiếm 34,3% và tập trung chủ yếu vào mức độ yếu là 65 trẻ chiếm 48,5%. Ở chỉ số 4, mức độ tốt có 9 trẻ chiếm 6,0%, khá có 23 trẻ chiếm 16,3%, trung bình có 50 trẻ chiếm 35,5% và yếu 68 trẻ chiếm 48,2%. Chỉ số thứ 4 là chỉ số đạt mức độ khó đối với trẻ. Vì vậy, số trẻ tốt chỉ chiếm 6,0%, mức độ yếu chiếm tới 48,2%. Trong tiêu chí này, các chỉ số đánh giá trẻ đều cho thấy mức độ tốt rất ít trẻ thực hiện được mà tập trung khá nhiều vào mức độ yếu. Đây chính là một trong những tiêu chí có tính chất quan trọng trong việc đánh giá đưa trẻ có thể đọc được hay không, bởi chỉ khi trẻ hứng thú, thích, say mê với truyện tranh thì trẻ mới có nhu cầu tìm hiểu, đọc giải mã tranh, chữ...

Tiêu chí 5: Trẻ biết thể hiện tình yêu đối với việc đọc truyện tranh (xem Bảng 8).

Ở tiêu chí 5, mức độ tốt của trẻ đạt các chỉ số còn

Bảng 7: Kết quả Tiêu chí 4

Tiêu chí	Chỉ số	Mức độ								Σ	X	Thứ bậc
		Tốt		Khá		Trung bình		Yếu				
		Số lượng	%	Số lượng	%	Số lượng	%	Số lượng	%			
Trẻ hứng thú khi đọc truyện tranh	Trẻ chăm chú, say mê, tập trung nhìn vào truyện khi đọc.	11	7.33	25	16.67	64	42.67	50	33.33	150	0.99	1
	Trẻ có biểu cảm trên khuôn mặt như: vui, buồn, giận dữ... phù hợp với nội dung câu chuyện khi đọc.	12	8.00	23	15.33	47	31.33	68	45.33	150	0.93	3
	Trẻ có nhu cầu tìm hiểu và đọc truyện tranh theo sở thích của mình.	16	10.67	23	15.33	46	30.67	65	43.33	150	0.97	2
	Trẻ biết thể hiện cảm xúc của mình về nội dung truyện tranh thông qua hoạt động văn học nghệ thuật (kể lại cho người khác nghe và có thể nhập vai nhân vật trẻ yêu thích).	9	6.00	23	15.33	50	33.33	68	45.33	150	0.91	4
Trung bình chung											0.95	

Bảng 8: Kết quả của Tiêu chí 5

Tiêu chí	Chỉ số	Mức độ								Σ	X	Thứ bậc
		Tốt		Khá		Trung bình		Yếu				
		Số lượng	%	Số lượng	%	Số lượng	%	Số lượng	%			
Trẻ biết thể hiện tình yêu đối với việc đọc truyện tranh	Trẻ giữ gìn truyện tranh trong quá trình đọc như: Giở nhẹ nhàng theo thứ tự, không làm nhàu nát truyện.	11	7.33	25	16.67	64	42.67	50	33.33	150	0.99	1
	Trẻ biết xếp đặt truyện tranh gọn gàng sau khi đọc.	12	8.00	23	15.33	47	31.33	68	45.33	150	0.93	3
	Trẻ thích đọc truyện tranh sau khi hết giờ đọc.	16	10.67	23	15.33	46	30.67	65	43.33	150	0.97	2
	Trẻ có thể vẽ, tô màu về các nhân vật trẻ yêu thích và làm album truyện khi được nghe và đọc xong truyện tranh.	9	6.00	23	15.33	50	33.33	68	45.33	150	0.91	4
Trung bình chung											0.95	

thấp, chỉ từ 9-16 trẻ đạt được ở mức độ tốt, mà số trẻ trung bình, yếu là chủ yếu. Ở chỉ số 1, mức độ trung bình và yếu có từ 50 - 64 trẻ. Đây là chỉ số dễ thực hiện nhưng khi đánh giá bằng quan sát trẻ và ghi lại thì đa số trẻ chưa có ý thức trong việc chơi với sách và giữ gìn sách truyện trong quá trình đọc và sau khi đọc. Những trẻ này khi được hỏi đều không tỏ ra hứng thú với việc đọc, thờ ơ. Ở chỉ số thứ 2, có 12 trẻ chiếm 8,0% có ý thức biết xếp đặt chúng lại ngay ngắn và theo trật tự. Có 68 trẻ chiếm 49,3% là chưa có ý thức, trẻ đọc xong vứt ngay cuốn sách ở kệ hoặc chỗ mình đọc, không để theo

đúng quy định, giáo viên phải nhắc nhở trẻ rất nhiều về ý thức trách nhiệm với việc mình làm sau khi đọc. Đánh giá sau khi trẻ đọc truyện, trẻ có hứng thú trong việc thể hiện lại những nhân vật mà trẻ yêu thích bằng hoạt động tạo hình hoặc tập nhập vai nhân vật cùng với nhau thì chỉ có 9 trẻ đạt 6% là thích hoạt động này. Đa số trẻ chưa hứng thú, trẻ chơi xong, đọc xong truyện tranh là trẻ muốn dừng lại nên có 68 trẻ đạt 48,2%.

Kết quả đánh giá khả năng đọc của trẻ dựa trên các chỉ số của từng tiêu chí cụ thể cho thấy, ở mỗi tiêu chí, khả năng đọc của trẻ ở mức độ tốt còn khiêm tốn, tập

trung chủ yếu vào mức độ trung bình và yếu. Các tiêu chí có các mức độ chỉ số cụ thể khi đánh giá, xếp thứ bậc theo mức độ khả năng đọc của trẻ. Trẻ đạt được các mức độ khó còn ít, do giáo viên chưa dành nhiều thời gian đầu tư, tâm huyết ham thích yêu việc đọc nên chưa thể tập trung trong việc hướng dẫn trẻ các kĩ năng đọc thông qua truyện tranh. Trẻ chủ yếu đọc theo ý thích thiếu hẳn sự hướng dẫn cụ thể cũng như nội dung hình thành khả năng đọc của trẻ trong kế hoạch dạy hàng ngày qua các hoạt động học, hoạt động chơi. Do vậy, nhiệm vụ này còn rất mờ nhạt, chưa tạo được sự hứng thú cho trẻ, chỉ có sự hứng thú và ham thích mới tạo động lực cho trẻ yêu thích việc đọc.

3. Kết luận

Qua nghiên cứu đánh giá thực trạng về việc sử dụng truyện tranh hình thành khả năng đọc cho trẻ 5-6 tuổi ở một số trường mầm non, chúng tôi nhận thấy: Hiện nay, ở các trường mầm non, giáo viên nhận thức chưa đầy đủ về sự cần thiết của truyện tranh trong việc hình

thành khả năng đọc cho trẻ 5-6 tuổi; Chưa có những đánh giá cụ thể, chưa có những hình thức, biện pháp phù hợp trong việc sử dụng truyện tranh hình thành khả năng đọc cho trẻ. Bên cạnh đó, việc phối hợp của phụ huynh với nhà trường trong nhiệm vụ này còn mờ nhạt. Phần lớn phụ huynh chưa có thói quen đọc truyện cùng trẻ và dạy trẻ đọc hàng ngày, chưa dành thời gian cho trẻ. Hệ thống truyện tranh dành cho trẻ mẫu giáo còn nhiều bất cập, hạn chế về nội dung cũng như cách trình bày. Kết quả khảo sát thực trạng là cơ sở thực tiễn cho chúng ta thấy, trong các nhà trường mầm non giáo viên cần nhanh chóng tiếp cận và vận dụng sáng tạo, linh hoạt chương trình chăm sóc - giáo dục mầm non theo hướng đổi mới lấy trẻ làm trung tâm, trong đó chú trọng nhiệm vụ hình thành khả năng đọc cho trẻ, xây dựng được môi trường truyện tranh phong phú, cùng sự phối hợp chặt chẽ với các gia đình trong nhiệm vụ này. Có như vậy mới góp phần nâng cao chất lượng việc sử dụng truyện tranh hình thành khả năng đọc cho trẻ.

Tài liệu tham khảo

- [1] Vũ Thị Hương Giang, (11/2017), *Một số biện pháp sử dụng truyện tranh hình thành khả năng đọc cho trẻ 5-6 tuổi ở trường mầm non*, Tạp chí Giáo dục, số 418, kì 2, tr.21-25.
- [2] Hà Nguyễn Kim Giang, (1995), *Phát triển hứng thú “đọc” cho trẻ em tiền học đường*, Tạp chí Nghiên cứu Giáo dục, 1/95, tr.23- 27.
- [3] Đinh Hồng Thái, (2021), *Giáo trình phát triển ngôn ngữ tuổi mầm non*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [4] Nguyễn Ánh Tuyết - Lê Thị Bắc Lý, (2006), *Giáo trình phương pháp đọc, kể diễn cảm thơ, truyện cho trẻ mầm non*, NXB Giáo dục Hà Nội.
- [5] Otto Beverly, (2010), *Language development in early childhood*, Northeast Illinois University.
- [6] Morrow M.L (2009), *Assessing preschool literacy development*, International Reading Association.Inc, USA.

THE CURRENT STATUS OF COMIC BOOK UTILIZATION IN DEVELOPING READING SKILLS FOR 5-6-YEAR-OLD CHILDREN IN SOME PRESCHOOLS IN HAI PHONG CITY

Vũ Thị Hương Giang¹, Lê Thị Luận^{*2}

¹ Email: giangvth@dnhp.edu.vn
Hai Phong University
171 Phan Đăng Lưu, Kiến An,
Hai Phong City, Vietnam

* Corresponding author

² Email: luanlt@vnies.edu.vn
The Vietnam National Institute of Educational Sciences
04 Trinch Hoai Duc, Dong Da, Hanoi, Vietnam

ABSTRACT: *Comic books are a crucial foundational step in a child's journey toward reading proficiency. They serve as valuable resources, enabling children to practice essential skills such as listening, visual recognition, physical interaction, and book handling, thus enhancing the overall quality of preschool education programs. Developing reading abilities through comics represents a pivotal task in preschool settings, instilling language confidence in children before they embark on their first-grade journey. This article presents the results of a survey conducted to assess the current utilization of comic books for fostering reading abilities among children in select preschools. The survey findings serve as a practical foundation for educators to identify relevant focus areas and propose feasible measures to enhance operational efficiency.*

KEYWORDS: Using comics, formation, reading ability, 5-6 year olds, preschool.